

U S N E S E N Í

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Bureše a soudců JUDr. Jindřicha Havlovce a Mgr. Ivany Mlejnkové v konkursu vedeném na majetek úpadce TESLAMP Holešovice, a.s. se sídlem v Praze 7, U Papírny 9/614, identifikační číslo 00009784, o odvolání konkursního věřitele JUDr. Jozefa Kubů, bytem v Praze 6, U silnice 13, zast. JUDr. Ilonou Vaněčkovou, advokátkou se sídlem v Praze 4, Na Pankráci 404/30a, proti usnesení Městského soudu v Praze č.j. 99 K 19/2000-1237 ze dne 16. února 2010

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze č.j. 99 K 19/2000-1237 ze dne 16. února 2010 se v bodě I. výroku potvrzuje.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze v konkursu vedeném na majetek úpadce TESLAMP Holešovice a.s. (dále jen úpadce) usnesením č.j. 99 K 19/2000-1237 ze dne 16. února 2010 zamítl návrh na zproštění správce konkursní podstaty Mgr. Pavla Klana (dále jen správce) jeho funkce (bod I. výroku) a zamítl návrh konkursního věřitele JUDr. Jozefa Kubů (dále jen navrhovatel) na vydání rozhodnutí, jímž by bylo správcovi uloženo založit do spisu řádné, mimořádné a konsolidované účetní závěrky a zprávy auditora o ověření účetní závěrky za období 2003-2008 (bod II. výroku).

V odůvodnění rozhodnutí soud zejména uvedl, že se navrhovatel (konkursní věřitel přihlášené pohledávky ve výši 500,- Kč) domáhal zproštění správce jeho funkce, když podle něj správce porušuje své povinnosti tím, že přes výzvu soudu nedoplnil do sbírky listin potřebné listiny, a soud proto uložil úpadci pokutu ve výši 20 tis. Kč, čímž byli konkursní věřitelé poškozeni. Správce takovéto listiny nepředal ani člence představenstva úpadce Ing. Janě Klimešové. Podle navrhovatele tedy nehájí řádně zájmy konkursních věřitelů. Správce označil návrh za nepodložený a nesmyslný s tím, že navrhovatel konstruuje povinnost správce konkursní podstaty vést sbírku listin či předávat statutárnímu orgánu úpadce účetní závěrky, aniž by pro takový názor (z něž dovozuje soustavné porušování správcových povinností) nabídl zákonnou oporu. Podle správce jednak není pravda, že by byl Ing. Klimešovou žádán o předání listin za účelem jejich založení do sbírky listin – požadovala přímo jejich založení správcem, a především správce konkursní podstaty není nijak odpovědný za obsah sbírky listin, a není povinen ji jakkoli aktualizovat či doplňovat. V příslušném § 38i obchodního zákoníku (dále jen ObchZ) není správce zmíněn, a zjevně je tomu tak proto, že povinnosti správce upravené zákonem o konkursu a vyrovnání (dále jen ZKV) se týkají jen činnosti, které přímo souvisí s výkonem správy majetku úpadce. Za správnost a úplnost údajů vedených v obchodním

rejstříku odpovídá nadále sama společnost (úpadce). správce nemá pravomoc do těchto údajů jakkoli zasahovat.

Soud po posouzení věci dospěl k závěru, že navrhovatel neuvedl důležité důvody, které by dle § 8 odst. 6 ZKV mohly vést ke zproštění správce jeho funkce. Konflikt mezi navrhovatelem a správcem spočívá v otázce, kdo je povinen doplňovat do sbírky listin potřebné doklady, včetně účetních závěrek. ZKV upravuje povinnosti správce konkursní podstaty v § 14a odst. 1, kde zmiňuje i jeho povinnost zajistit vedení účetnictví a plnit povinnosti podle předpisů o daních. Protože však z tohoto ustanovení není zcela zřejmé, zda zahrnuje i povinnost správce zakládat do sbírky listin dle § 38k ObchZ i předepsané listiny, včetně účetní závěrky, je nutno za těchto pochybností dovodit, že tuto povinnost nemá (má ji nadále úpadce). Tento názor podporuje i rozhodnutí Městského soudu v Praze č.j. F 111146/2009, B 383 ze dne 5.11.2009, kterým v dané souvislosti byla uložena pořádková pokuta nikoli správci, ale úpadci. I kdyby se však v judikatuře prosadil opačný názor, nebylo by možno považovat pochybení správce spočívající v nezaložení listin do sbírky listin za natolik závažné, aby zakládalo důvod pro zproštění správce jeho funkce. Soud přitom neshledal ani jiné závady, pro které by měl takto postupovat – správce řádně podává průběžné zprávy o své činnosti, a to včetně zápisů ze schůzí věřitelského výboru, jež také žádná závažná porušení správcových povinností nesignalizují.

Z uvedených důvodů soud navrhovateluv návrh na zproštění správce funkce zamítl, a stejně rozhodl i o jeho požadavku, aby bylo správci uloženo za ožít do spisu řádné, mimořádné a konsolidované účetní závěrky a zprávy auditora o ověření účetní závěrky za období 2003-2008. Účastníky poučil, že proti poslední uvedenému rozhodnutí pod bodem II. výroku odvolání přípustné není.

Proti tomuto usnesení Městského soudu v Praze se navrhovatel včas odvolal s tím, že se zamítnutím svého návrhu na zproštění správce funkce nesouhlasí, rozhodnutí považuje za věcně nesprávné, přičemž pro nedostatek důvodů ho má i za nepřezkoumatelné. Navrhovatel v návrhu tvrdil, že rejstříkový soud v září 2009 vyzval členku úpadcova představenstva Ing. Klimešovou k založení chybějících účetních závěrek úpadce do sbírky listin, stejnou výzvu obdržel dne 6.10.2009 i správce. Ten soudu sdělil, že takovou povinnost nemá, není povinnou osobou uvedenou v § 38i ObchZ, za úpadce jako právnickou osobu nejedná. Proto rejstříkový soud za nesplnění uvedené povinnosti uložil úpadci dne 5.11.2009 pořádkovou pokutu 20 tis. Kč. Navrhovatel má za to, že pokud podle § 14a ZKV přechází na správce prohlášením konkursu oprávnění vykonávat práva a plnit povinnosti, které podle ZKV jinak přísluší úpadci a která souvisí s nakládáním s majetkem patřícím do podstaty, a pokud zejména je povinen činit za úpadce právní úkony potřebné k provozování podniku a zajistit vedení účetnictví, pak je také dle § 38k a 38i ObchZ povinen bezodkladně založit do sbírky listin výroční zprávy a řádné, mimořádné a konsolidované účetní závěrky, které je účetní jednotka dle § 8 a § 21 zákona o účetnictví za podmínek zde uvedených povinna sestavit a také zveřejnit. Kdyby správce nebyl povinen účetní závěrky do sbírky listin zakládat, musel by být povinen předávat je úpadci, neboť jinak by ani on povinnost k jejich zveřejnění nemohl splnit. Správce však nečiní ani jedno, ani druhé, a tedy tak či tak soustavně a dlouhodobě porušuje svoje povinnosti, jež mají ve veřejném zájmu zajistit transparentnost účetnictví.

Navrhovatel považuje za nedostatečně odůvodněný závěr soudu, že z § 14a ZKV nevyplývá správčova povinnost zakládat účetní závěrky do sbírky listin, že má v tom směru nějaké pochybnosti a že za takové situace je třeba rozhodnout v neprospěch jednoho z účastníků. Nevysvětlil řádně ani závěr, že takové správčovo pochybení by nebylo „závažné“. Navíc se soud vůbec nevypořádal se zmíněnou argumentací navrhovatele, o kterou svůj návrh opíral, tj. že správce konkursní podstaty je podle § 14a ZKV povinen zajistit vedení úpadcova účetnictví, a to tak, aby bylo úplně: není-li způsobem předpokládaným v § 21 zákona o účetnictví zveřejněno, úplně není a tudíž správce porušuje zákon, pokud účetnictví nezveřejní. Správce je povinen dbát zájmů úpadce a snažit se o co nejhospodárnější uspořádání jeho poměrů. Jestliže jeho pochybením byla úpadci uložena pokuta ve výši 20 tis. Kč, způsobil mu tím škodu, a porušil i zájmy konkursních věřitelů. Správce jako veřejnoprávní subjekt je povinen striktně dodržovat všechny zákony, a to bez ohledu na to, zda se to ve výsledku projeví snížením nebo zvýšením uspokojení konkursních věřitelů. Jestliže správčovo porušování zákona je soustavné (opakované), a navíc jde o neplnění povinnosti, která má zajistit transparentnost hospodaření obchodní společnosti, a současně v konkursu umožnit i kontrolu jeho hospodaření ze strany soudu, věřitelů a dozorců státního zastupitelství, lze takové jeho jednání nepochybně považovat za pochybení závažné.

Konečně navrhovatel uvedl, že svým podáním ze dne 6.1.2010 požadoval vydat rozhodnutí, jímž by soud uložil správci založit výše zmíněné účetní dokumenty za období 2003-2008 do sbírky listin Městského soudu v Praze. Pokud soud napadeným usnesením zamítl návrh, aby bylo správci uloženo založit tyto listiny do konkursního spisu, o navrhovatelově návrhu tím zjevně nerozhodl (takový návrh on nepodal).

Z uvedených důvodů navrhovatel požadoval, aby odvolací soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Pro případ, že odvolací soud neshledá správčovo pochybení v tom, že uvedené listiny do sbírky listin nezaložil, anebo neshledá být toto pochybení důvodem pro jeho zproštění funkce, navrhuje, aby odvolací soud zavázal konkursní soud dát správci pokyn k založení předmětných listin do konkursního spisu, nebo aby tuto povinnost správci sám uložil. Navrhovatel je si vědom toho, že do výkonu dohlédací činnosti konkursního soudu dle § 12 ZKV nelze – vyjma zjevného excesu – zasahovat návrhem na určení lhůty dle § 174a zákona č. 6/2002 Sb., ovšem pokud by odvolací soud neshledal předmětné správčovo pochybení tak závažným, aby vedlo k jeho zproštění funkce, rozhodnutí konkursního soudu zamítající požadavek k pokynu správci stran založení zmíněných listin do konkursního spisu by jistě bylo oním zjevným excesem, který vrchní soud k zásahu do dohlédací činnosti soudu opravňuje.

Protože je z podaného odvolání zřejmé, že navrhovatel jím napadá (vědom si nepřipustnosti odvolání proti bodu II. výroku) pouze rozhodnutí o zamítnutí jeho návrhu na zproštění správce funkce pod bodem I. výroku napadeného usnesení, Vrchní soud v Praze v tomto rozsahu přezkoumal napadené usnesení, i řízení jeho vydání předcházející, a dospěl k závěru, že odvolání není opodstatněno.

Podle § 8 odst. 6 ZKV může soud z důležitých důvodů na návrh některého z účastníků, na návrh správce anebo i bez návrhu zprostit správce funkce

Zproští-li soud správce jeho funkce, ustaví nového správce. Zproštěním funkce nezaniká správceva odpovědnost podle odstavce 2 téhož ustanovení za dobu výkonu funkce. Správce, který byl funkce zproštěn, je povinen řádně informovat nového správce a dát mu k dispozici všechny doklady.

Z citovaného ustanovení plyne, že zákonná úprava důležité důvody opravňující soud ke shora popsanému postupu výslovně nevymezuje. Podle ustálené judikatury mezi ně však náleží zejména skutečnost, že zdravotní či jiné důvody (např. zahraniční cesta) trvale nebo alespoň dlouhodobě znemožňují správci výkon jeho funkce, že správce byl z těchto důvodů vyškrtnut ze seznamu, anebo že neplní řádně povinnosti vyplývající pro něj z § 8 odst. 2 ZKV – například pokud se dopouští neodůvodněných průtahů či věcných pochybení při soupisu a zpeněžování podstaty anebo při zpracování seznamu pohledávek. Jinými slovy, možnost postupu soudu podle § 8 odst. 6 ZKV není striktně omezena a v konkrétním případě mohou vést ke zproštění funkce jak okolnosti objektivně znemožňující správci její výkon, tak zjištění, že správce neplní řádně své povinnosti. Současně je však třeba uvést, že neplnění povinností správce nemusí vždy vést soud k tomu, že rozhodne o jeho zproštění funkce, ale - obvykle jedná-li se o pochybení méně závažné či ojedinělé - omezuje se soud na to, že využije svého oprávnění uložit správci podle § 8 odst. 4 ZKV pořádkovou pokutu až do výše 100.000,- Kč. V případech, kdy však zjištěný důležitý důvod zjevně ohrožuje dosažení účelu či cíle konkursu, lze ze zákona o konkursu a vyrovnání (ostatně ve shodě se základními ustanoveními občanského soudního řádu) dovodit, že je povinností konkursního soudu využít svého oprávnění dle § 8 odst. 6 zákona.

V daném případě navrhovatel shledává pochybení správce v tom, že od roku 2003 nezakládá do sbírky listin obchodního rejstříku úpadcovy účetní závěrky a zprávy auditora o ověření účetní závěrky, ačkoli je k tomu z titulu své funkce povinen, a toto porušení povinností správce považuje za natolik závažné, že odůvodňuje jeho zproštění funkce.

Podle § 38i odst. 1 písm. c) ObchZ sbírka listin obsahuje mimo jiné i výroční zprávy, řádné, mimořádné a konsolidované účetní závěrky, pokud nejsou součástí výroční zprávy, vyžaduje-li jejich vyhotovení tento zákon nebo zvláštní právní předpis. Podle § 38k odst. 1 ObchZ podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku předloží bez zbytečného odkladu od vzniku rozhodné skutečnosti rejstříkovému soudu do sbírky listin zakládané listiny, a to ve dvojím vyhotovení.

Z § 21a zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví vyplývá povinnost účetních jednotek, které se zapisují do obchodního rejstříku, zveřejňovat účetní závěrku (konsolidovanou účetní závěrku) a výroční zprávu jejich uložením do sbírky listin obchodního rejstříku. Účetní jednotky uvedené v § 20 tak činí po ověření účetní závěrky a výroční zprávy auditorem (se zveřejněním zprávy auditora) a po jejich schválení k tomu příslušným orgánem, a to ve lhůtě 30 dnů od splnění obou uvedených podmínek, nestanoví-li zvláštní právní předpisy jinak, nejpozději však do konce bezprostředně následujícího účetního období bez ohledu na to, zda byly příslušným orgánem schváleny. Povinnost zveřejnění uvedených účetních záznamů účetní jednotka splní okamžikem jejich předání rejstříkovému soudu (v případech uvedených v § 21a odst. 4 věty druhé předáním České národní bance).

V daném případě je úpadce jako podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku (akciová společnost) osobou - účetní jednotkou, která je povinna výše uvedené účetní záznamy zveřejňovat jejich uložením do sbírky listin obchodního rejstříku. Jelikož § 14a odst. 1 ZKV stanoví, že prohlášením konkursu přechází na správce oprávnění vykonávat práva a plnit povinnosti, které podle zákona a jiných právních předpisů jinak přísluší úpadci, pokud souvisí s nakládáním s majetkem patřícím do podstaty, a že takto je mimo jiné povinen zajistit i vedení úpadcova účetnictví a plnění povinností podle předpisů o daních, není pochyb o tom, že po dobu trvání konkursu je povinen namísto úpadce zajistit sestavení předepsaných účetních záznamů, a také je zveřejnit, tj. předkládat je rejstříkovému soudu k založení do sbírky listin.

Lze tedy přisvědčit navrhovateli v tom, že správce nezakládáním uvedených účetních záznamů úpadce do sbírky listin porušuje svoji zákonnou povinnost, již je po dobu konkursu z titulu své funkce namísto úpadce stížen. Nelze ovšem přehlédnout, že k nápravě v tom směru nebyl správce konkursním soudem dosud veden, naopak byl tímto soudem (jak plyne z napadeného usnesení) i rejstříkovým soudem (jak plyne z jeho rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty úpadci ze dne 5.11.2009) utvrzen ve svém nesprávném názoru, že povinnost zakládat příslušné účetní dokumenty do sbírky listin nemá.

Za této situace nelze v popsáném porušení povinností správce spatřovat důležitý důvod, který by ve smyslu § 8 odst. 6 ZKV opodstatňoval přijetí krajního opatření, tedy jeho zproštění funkce správce konkursní podstaty. Bude na soudu prvního stupně aby na bezodkladné dodatečné splnění správcovy povinnosti zveřejnit usavadni účetní záznamy (a na budoucí řádné zveřejňování takových listin) dohlédl. Pokud jde o pořádkovou pokutu, jež byla v dané souvislosti uložena úpadci v rejstříkovém řízení, je zřejmé, že taková pohledávka nemůže být v konkursu uspokojena (§ 33 odst. 1 písm. d/ ZKV) a výkon rozhodnutí k jejímu vymožení nelze do skončení konkursu provést (§ 14 odst. 1 písm. e/ ZKV), nicméně v každém případě (jestli již toto rozhodnutí nemůže být jinak odklizen) bude patrně možno vzhledem k okolnostem věci – při dodatečné nápravě - mít za splněné podmínky pro prominutí této pokuty.

Z těchto důvodů odvolací soud postupoval dle § 219 občanského soudního řádu a napadené usnesení jako ve výroku věcně správné potvrdil.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

V Praze dne 1. září 2010

JUDr. Jaroslav B u r e š, v.r.
předseda senátu

Za správnost, výtotočení
Kůtová